



ÕPPEKAVA

Maidla 2016

KINNITATUD

MTÜ Puuetega Laste
Keskus Lootus
Juhatus koosoleku otsusega nr. 12
26. märts 2011

EESSÕNA

SALU KOOL on mittetulunduslik erakool, erivajadustega lastele alus- ja põhihariduse andmiseks, mis on ka MTÜ Puuetega Laste Keskuse Lootus üks tegevuse eesmärke. Nii nagu iga teine kool teostab ta riigi poolt pandud ülesandeid teostada õpilastele hariduse andmist ja koolikohustuse täitmist.

Iga laps olgu õnnelik ja võimalikult iseseisev.

Kui inimene vajab abi, tuleb teda aidata, kui ta saab ise hakkama tuleb temalt seda nõuda. Kõik lapsed, kes on sündinud siia ilma, peavad saama kooliharidust, olenemata puude raskusest. Kuid selleks, et saada korralikku haridust peab selleks olema igale lapsele tema erivajadusele vastav kool. Haridus, mis nendes koolides antakse peab olema sügavalt individuaalse lähenemisega. Iga laps peab tunnetama, et ta on tähtis ja temaga tegeletakse, õpetatakse, abistatakse, kui ta pole ise võimeline teatavaid õppeprotsessi osi vahetult omandama. Vastavalt **Eesti Vabariigi Haridusseadusele (Vastu võetud 23. 03. 1992. a seadusega jõustunud 30. 03. 1992.) §4. Haridussüsteemi korralduse põhimõtted** (1) Riik ja kohalik omavalitsus tagavad Eestis igäihe võimalused koolikohustuse täitmiseks ja pidevõppeks õigusaktides ettenähtud tingimustel ja korras.

Selle kõige elluviimiseks on loodud MTÜ Puuetega Laste Keskuse Lootus poolt SALU KOOL mõõduka-, raske-, ja sügava vaimupuude ja liitpuudega lastele alates 3- 17 eluaastani, kus neile antakse alus- ja põhiharidus.

§ 46. Haridusliku erivajadusega õpilane (PGS)

- (1) Haridusliku erivajadusega õpilane on õpilane, kelle andekus, õpiraskused, tervises seisund, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õppes eemalviibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õppe kestuses, õppekoormuses, õppekeskkonnas (nagu õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, sealhulgas viipekeel või muud alternatiivsed suhtlusvahendid, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid), taotletavates õpitulemustes või õpetaja poolt klassiga töötamiseks koostatud töökavas.

Õpilased, kes oma erivajaduse tõttu ei saa haridust põhikoolis peavad oma hariduse saama erikoolis.

Kohustusliku erikooli põhilised eeskirjad, ettekirjutused ja erikooli korraldus on määratud kooliseadustega.

- õpetus on suunatud võimalikult suure iseseisvuse arendamisele.
- lapsed peavad õppima elama s. t. eneseteostust sotsiaalses integratsioonis.

OLEVIKU ÜLESANNE: tuleb hakkama saada igapäevastes olukordades.

TULEVIKU VISIOON: ettevalmistus ettetulevate situatsioonide lahendamiseks.

EELNEVAST OLENEBKI ARENGUPUUDEGA INIMESE ELUVÕIME.

Salu Kooli MISSIOON

IGA LAPS ON ARENGUKS VALMIS

Salu Kooli VISIOON

***ÕPETUS ON SUUNATUD VÕIMALIKULT SUURE ISESEISVUSE
ARENDAMISELE.***

Lapsed peavad õppima elama s. t. eneseteostust sotsiaalses integratsioonis ettevalmistus ettetulevate situatsioonide lahendamiseks.

Eelnevast olenebki: ARENGUPUUDEGA INIMESE ELUVÕIME.

ÜLDOSA

Salu kooli õppekava koostamise aluseks on võetud Põhikooli lihtsustatud riiklikust õppekavast 16. 12. 2010.a. HM ministri määrus nr.182 (toimetulekuõpe ja hooldusõpe) ja koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast 29.05.2008 nr. 87

Arengu eesmärgid

1. Laste iseseisvusastme tõstmine
2. Lastele turvatunde tagamine, stressivaba õhkkond
3. Rohkete erinevate emotsioonide pakkumine
4. Suurendada lastes motivatsiooni tegutseda ise
5. Adapteerida õpilane ümbritsevasse ellu
6. Määrata kindlaks ja täpsustada iga õpilase kasvatamise, arendamise ja õpetamise põhisuunad, eesmärgid ja ülesanded ja teostada need õpetamise ja kasvatamise käigus.
7. Iga lapse individuaalne arendamine vastavalt tema võimetele
8. Ühiskonna suhtumise (tolerantsus, hoolivus, võrdsus jne.) mõjutamine erivate meetoditega

Kooli õppe- kasvatustöö eesmärk: põhiharidus igale õpilasele vastavalt tema vaimsetele võimetele ja arengu iseärasustele

Kooli õppe- kasvatustöö ülesanded:

- * õpetada lapsi kindla eesmärgiga, süsteemselt, võttes aluseks individuaalse õppekava ja rehabilitatsiooniplaani
- * arendama lapsi vaimselt, füüsiliselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt, nii et nad tuleksid võimalikult väikse abiga teda ümbritsevas keskkonnas toime tulema
- * õpetada töötama ja suhtlema grupis, talumaks enda läheduses teisi õpilasi kellega võiks koos õppida
- * õpetada suhtlema verbaalselt või vastava kommunikatiivse abivahendiga
- * luua õpilasele kõik võimalused õppimiseks lähtuvalt tema eripärast
- * haarata õppeprotsessi lapsevanemad koostöö eesmärgil, lapse maksimaalseks sihipäraseks ja järjepidevaks arendamiseks
- * nõustada lapsevanemaid, et nad suudaks õppetöö vaheaegadel last arendada (korrates säilitada õpitut)

Kooli õppeaineid läbivad teemad

- * Mina
- * Perekond
- * Kodu
- * Aeg
 - päev, öö; nädal; kuu; aasta
- * Aastaajad
- * Sotsiaalne keskkond
 - kool
 - asula
 - linn
 - riik
- * Kultuur
 - sünnipäev(ad)
 - perekonna traditsioonid
 - rahvakalendri tähtpäevad
 - rahvalaulud
 - muinasjutud

TOIMETULEKUÕPE

1. ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

1.1. Toimetulekuõppe põhiülesanne on toetada mõõduka intellektipuudega õpilase arengut ning tema kujunemist Eesti kodanikuks, kes tuleb eluga toime tuttavates tingimustes, teeb võimetekohast praktilist tööd ja teab oma kuulumisest oma rahva ja Eesti kodanike hulka.

1.2. Toimetulekuõppe üldeesmärk on aidata kujuneda isiksusel, kes vastavalt oma võimetele:

- 1) teadvustab ennast (MINA) ja kaasinimesi (MINA–MEIE–TEISED), on teadlik nende erisuste ja eri kultuuride võimalikkusest, eristab kuuluvust OMA–VÕÕRAS–ÜHINE;
- 2) suhtub positiivselt iseendasse, oma perekonda, kaaslastesse ja kodumaasse, järgib võimetekohaselt õigusnorme, hoidub vägivallast;
- 3) järgib võimetekohaselt oma tervise ja looduse hoidmise põhimõtteid;
- 4) orienteerub keskkonnas ja igapäevastes toimingutes, tegutseb tuttavates situatsioonides, hoidub teadaolevatest ohtudest ja küsib vajaduse korral abi;
- 5) valdab järgmisi elementaarskusi: vaatlemine, kuulamine;
- 6) mõistab talle suunatud kohandatud kõnet ja/või alternatiivseid väljendusvahendeid;
- 7) väljendab arusaadavalt oma soove/vajadusi omandatud keeleüksuste ja/või alternatiivsete väljendusvahendite abil;
- 8) tuleb toime võimetele vastavate lugemis-, kirjutamis- ja arvutamisesannetega;
- 9) mõistab töö vajalikkust, valdab baasoskusi, suudab tööaja jooksul alluda töödistsipliinile;
- 10) teeb jõukohast tööd, on valmis jätkuõppeks.

2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PÕHIMÕTTED

2.1. Toimetulekuõppes lähtutakse põhimõtetest, mille kohaselt igapäev peab olema võimalus saada haridust vastavalt oma võimetele. Õppekorralduses ja õppesisu valikul lähtutakse iga õpilase arengutasemest valdkonniti, arvestatakse õpilaste potentsiaalseid võimeid ja teisi individuaalseid iseärasusi.

2.2. Toimetulekuõppes ja igapäevastes koolisuhetes peetakse oluliseks samu humanistlikke seisukohti, mida püstitab põhikooli riiklik õppekava. Enam pööratakse tähelepanu oma võimaluste ja piirangute teadvustamisele, sallivusele erinevuste suhtes ning kaaslaste erivajaduse mõistmisele.

2.3. Õppekava taotleb iga õpilase arengu toetamist: lapse arengupuute ületamiseks või vähendamiseks rakendatakse temale sobilikke eripedagoogilisi meetodeid. Arendamine toimub iga lapse arengutaseme ja arenguvõimaluste hindamise alusel. Õppetöö kavandamisel arvestatakse nii klassi tervikuna, puude struktuurist tulenevaid õpilasarühmi klassis kui ka iga õpilast individuaalselt. Õppeülesanded valitakse õpilase potentsiaalset arenguvalda arvestades: need nõuavad pingutust, kuid abi korral on jõukohased. Arendamist vajavad toimetulekuõppel oleva õpilase psüühika, isiksuseomadused ning tegevusvaldkonnad:

tunnetustegevus (tähelepanu, tajus, mälu, mõtlemine); suhtlemisvahendid ja suhtlemine; tunde- ja tahtevald; psühhomotoorika; hinnangud ja hoiakud jne. Õpetamise tulemusel kujunevad ajus kompensatsioonimehhanismid – muutub ja täiustub kahjustatud (alaarenenud) funktsionaalsüsteemide talitlus, hakkavad arenema mõned puuduvad süsteemid. Eesmärk on kujundada organismi funktsioonid võimalikult iseseisvaks toimetulekuks sotsiaalses keskkonnas. Üldised arengueesmärgid konkretiseeritakse kooli õppekavas arengu- ja tegevusvaldkondade

kaupa, individuaalseid kajastavad individuaalsed õppekavad, mille koostamisel arvestatakse ka isiklike rehabilitatsiooniplaane.

2.4. Õpetamine ja kasvatamine toimub jõukohase praktilise tegevuse protsessis, millega kaasneb õpilastele mõistetav verbaalne teave. Eesmärk on, et õpilased omandaksid jõukohased praktilised oskused ja selleks vajalikud minimaalsed teadmised igapäevastes korduvates situatsioonides toimetulekuks. Oskused konkretiseeritakse õpitulemustes, mis on kooli õppekavas ainekavade koostamise aluseks. Elus toimetuleku oskuste kujundamisel on olulisemad elu- ja toimetulekuõpe ning tööõpe (kunst ja käeline tegevus). Toimetuleku eelduseks oleva motoorika arendamine toimub peamiselt rütmika ja kehalise kasvatus tundides, pikapäevarühmas ning klassi- ja koolivälises tegevuses.

Oma ja teiste tegevust, sh käitumisele võimalikult adekvaatse hinnangu andmist, kujundatakse pidevalt, rõhutatakse positiivset ja suunatakse otsima eksimuse parandamise võimalusi.

2.5. Õppimine toimub võimalikult reaalses keskkonnas. Toimetulekuõpe suunab õpilast täitma korduvates situatsioonides praktilisi ülesandeid koostegevuses ja eeskuju järgi, rakendama omandatud oskusi näidise ja lihtsa suulise korralduse alusel. Õpilased võtavad võimete kohaselt osa oma tegevuse kavandamisest ja tulemuse hindamisest.

Õpilase tähelepanu tuleb lõpptulemuse saavutamiseks suunata iga osatoimingu tähtsusele.

Õpilaste aktiveerimine eeldab nende psüühilisele arengule vastavate tegevuste valikut, jõukohast õpitegevust, konkreetset ja arusaadavat eesmärgiseadet, õpilaste tegevuse pidevat stimuleerimist ja edusammudele hinnangu andmist. Tähtsustatakse õpilase huvi kujundamist võimalikult iseseisvalt tegutsemiseks.

2.6. Oluline on õpetaja ja õpilase positiivne ühistegevus, õpilase tegevus potentsiaalses arenguvallas, abi täpne reguleerimine. Õpioskuste kujundamist soodustavad kõigi pedagoogide ja lastevanemate ühised nõudmised ja samalaadne abi. Toimingute struktuuri omandamine toimub minimaalsete tegevussammude ja osaoskuste kaupa, omandatud osatoimingud ühendatakse ahelaks.

2.7. Kooli õppekava rakendamisel ja arendamisel arvestatakse konkreetse kooli ja klassi õpilastega. Tähtis on koostöö eripedagoogide, õpetajate, lapsevanematega, kutseõppe korraldajatega, valla või linna esindajatega ning vajaduse korral spetsialistidega väljastpoolt kooli.

2.8. Praktilise tegevuse baasil areneb suhtlemine ja kogemustele (mälu kujutlustele) toetuv vaimne tegevus, kujunevad tunnetustegevuse elementaarsed oskused.

2.9. Õppe- ja kasvatusprotsessi käigus õpivad õpilased oma võimetele vastavalt:

- 1) kasutama olemasolevaid teadmisi ja oskusi varieeruvates tingimustes;
- 2) küsima ja uusi oskusi omandama;
- 3) tegutsema;
- 4) kasutama oma kaemuslik-kujundilist intellekti, reguleerima emotsioone lähtuvalt oma intellekti arengust;
- 5) konstrueerima eeskuju ja näidise alusel;
- 6) võrdlema oma tegevuse tulemust etaloniga;
- 7) õppima koostegevuses või juhendatult koos teistega, õppima jälgima kaaslaste ja oma tegevust ning hindama resultaati;
- 8) lahendama praktilisi probleeme ja tegema valikuid.

HOOLDUSÕPE

Hooldusõppe põhisuunaks on:

- Eralduspiiride loomine
Mina ja välismaailm
- Stabiilsuse säilitamine
Füüsilise- ja vaimse tasakaal
- Võimaluste ärakasutamine ja ohtude vältimine
Vaimse areng ja situatsioonipedagoogika
- Kõik on omavahel seotud
- Kõik muutub pidevalt
- Võimalusi tekib pidevalt

1. ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

1.1. Hooldusõppe põhiülesanne on sügava ja raske intellektipuudega lapsel olemasolevate funktsioonide ja oskuste säilitamine ja arendamine, et tagada harjumuspäras keskkonnas tema potentsiaalile vastav järjest iseseisvam toimimine.

1.2. Arendamise eesmärk on aidata kujuneda kodanikul, kes vastavalt oma arengutasemele õpib tajuma oma keha, märkab ja oskab õpitud moel märku anda oma põhivajadustest ja soovidest ning oskab oma võimete piires neid kas iseseisvalt või abiga rahuldada; omandab ja oskab kasutada verbaalseid, mitteverbaalseid ja/või alternatiivseid kommunikatsioonivahendeid oma võimete piires.

2. ÕPPE- JA ARENDUSTEgevuse Põhimõtted

2.1. Arendamine ja õpetamine on ühtne eesmärgistatud protsess. Hooldusõppe korralduses ja õppes valikul lähtutakse iga õpilase arengutasemest ja potentsiaalsetest võimetest toimida järjest iseseisvamalt. Õigus õppida realiseeritakse käesoleva lisa põhjal koostatud individuaalse õppekava alusel.

2.2. Lähtutakse humanistliku abistamise põhimõtetest. Tähelepanu suunatakse iga lapse individuaalse eripära arvestamisele, sallivusele, teistele ja endale ohtlikust käitumisest hoidumisele.

2.3. Hooldusõpe taotleb õpilase puuduliku arengu korvamist valdkondade kaupa, arvestades õpilase individuaalset arengupotentsiaali. Arengupuute osaliseks vähendamiseks rakendatakse pedagoogiliste vahendite spetsiifilist süsteemi. Õppe- ja arendustegevuse käigus arendatakse ja/või kujundatakse puuduvaid ja/või lokaalsetest anotoomilistest kahjustustest sõltuvaid spetsiifilisi funktsionaalsüsteeme.

2.4. Õppeülesanded valitakse potentsiaalset arenguvalda arvestades: need sooritatakse vajaliku abiga, valdavalt koostegevuses. Praktilise tegevuse kaudu arendatakse lapse mootorikat, eneseteenindamise oskusi, elementaarset tunnetustegevust ja suhtlemist, kujundatakse hoiakuid. Individuaalsete õppekavade koostamisel arvestatakse ka isiklike rehabilitatsiooniplaane.

2.5. Arendamise ja õpetamise suunitlus on võimalikult iseseisev eneseteenindamine. Arendatakse orienteerumisoskust lähimas ümbruses, mootorikat, sensomotoorseid oskusi ning elementaarset suhtlemist, sh võimaluse korral kõnet.

2.6. Hooldusõpe suunab õpilast omandama eneseteeninduse elementaarseid oskusi, elus toimetuleku oskusi ning võimetekohast käitumist lähimas ümbruses ja sotsiaalses keskkonnas. Oluline on tegevuste harjutamine potentsiaalse arenguvalla piirides, abi võimalikult täpne reguleerimine. Oluline on harjutamine tutavas keskkonnas, pedagoogide ja lastevanemate kooskõlastatud tegevuses.

2.7. Kooli õppekava rakendamisel ja arendamisel arvestatakse konkreetse klassi õpilastega. Tähtis on koostöö eripedagoogiga, õpetajatega,

spetsialistide, lapsevanematega, valla või linna esindajatega ning vajaduse korral spetsialistidega väljastpoolt kooli.

2.8. Hooldusõppes toimub õpetamine tegevusvaldkondade kaupa ja toetub õpilase sensomotoorsele arengule (taju ja liigutuste seos). Harjutamine toimub minimaalsete tegevussammude / osaoskuste kaupa, omandatud osaoskusi rakendatakse ahelana. Õppimine toimub reaalses lähimas keskkonnas. Praktilise tegevuse baasil areneb suhtlemine ja kujunevad harjumused. Õpilased võtavad koostegevuses võimetekohaselt osa oma tegevuse jaoks vajalike vahendite valikust ja suudavad neid vähevarieeravas situatsioonis kasutada.

2.9. Õppe- ja arendusprotsessi käigus õpivad õpilased oma võimete ulatuses:

- 1) tunnetama (ära tundma) ümbritsevat keskkonda ja tuttavas olukorras harjumuspäraselt käituma;
- 2) märku andma oma vajadustest ja väljendama vähesel määral oma tundeid ümbritseva suhtes, eelistama positiivseid emotsioone;
- 3) omandama lihtsaid oskusi või osaoskuste ahelaid tuttavas situatsioonis ja keskkonnas pideva korduva tegutsemise ja harjutamise tulemusel;
- 4) sooritama omandatud toiminguid koostegevuses täiskasvanuga, positiivselt suhtuma abistaja tegevusse (suunamine, füüsiline abi);
- 5) tegutsema koos juhendajaga, osalema toimingute sooritamisel vastavalt oma sensomotoorsele arengule;
- 6) sooritama praktilisi valikuid vähevarieeruvates olukordades.

KOOLIEELNE ÕPPEKAVA

Koolieelse õppekava koostamise aluseks on koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava.

Koolieelse õppekava koostamisest ja arendamisest võtavad osa kooli pedagoogid, spetsialistid ja samuti kaasates lapsevanemaid.

Koolieelse õppekava kinnitab direktor õppenõukogu ettepanekul, kuulates ära hoolekogu arvamuse.

Kooli õppenõukogu või hoolekogu ettepanekul võib koolieelsesse õppekavasse lisada ka muid õppe- ja kasvatustegevusega seotud sätteid.

1. ÕPPE- ja KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID

1.1. Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on raske- ja sügava vaimu- ja liitpuudega laste (edaspidi laps) mitmekülgne ja järjepidev arengutingimuste loomine kodu ja kooli koostöös.

1.2. Koolieelse õppe põhiülesanne on sügava ja raske intellektipuudega lapsel olemasolevate funktsioonide ja oskuste säilitamine ja arendamine, et tagada harjumuspärasel keskkonnas tema potentsiaalile vastav järjest iseseisvam toimimine.

1.3. Arendamise eesmärk on aidata kujuneda kodanikul, kes vastavalt oma arengutasemele õpib tajuma oma keha, märkab ja oskab õpitud moel märku anda oma põhivajadustest ja soovidest ning oskab oma võimete piires neid kas iseseisvalt või

abiga rahuldada; omandab ja oskab kasutada verbaalseid, mitteverbaalseid ja/või alternatiivseid kommunikatsioonivahendeid oma võimete piires.

1.4. Lasteaiarühmas valmistatakse ette lapsi kooliks, arvestades nende eripära ja individuaasust ning ter vislikku seisundit.

2. ÕPPE- ja KASVATUSTEgevuse LÄBIVIIMISE PÕHIMÕTTED

Koolieelse õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõteteks on:

2.1. Lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine, tema arendamine ja õpetamine on ühtne eesmärgistatud protsess. Õigus õppida realiseeritakse käesoleva lisa põhjal koostatud individuaalse õppekava alusel.

2.2. Lapse tervise hoidmine ja edendamine ning liikumisvajaduse rahuldamine Lähtutakse humanistliku abistamise põhimõtetest. Tähelepanu suunatakse iga lapse individuaalse eripära arvestamisele, sallivusele, teistele ja endale ohtlikust käitumisest hoidumisele.

2.3. Koolieelne õpe taotleb õpilase puuduliku arengu korvamist valdkondade kaupa, arvestades lapse individuaalset arengupotentsiaali. Arengupuute osaliseks vähendamiseks rakendatakse pedagoogiliste vahendite spetsiifilist süsteemi. Õppe- ja arendustegevuse käigus arendatakse ja/või kujundatakse puuduvaid ja/või lokaalsetest anatoomilistest kahjustustest sõltuvaid spetsiifilisi funktsionaalsüsteeme.

2.4. Praktilise tegevuse kaudu arendatakse lapse mootorikat, eneseteenindamise oskusi, elementaarset tunnetustegevust ja suhtlemist, kujundatakse hoiakuid.

Individuaalsete arengukavade koostamisel arvestatakse ka isiklikke rehabilitatsiooniplaane.

2.5. Arendamise ja õpetamise suunitlus on võimalikult iseseisev eneseteenindamine.

2.6. Koolieelne õpe suunab last omandama eneseteeninduse elementaarseid oskusi, Oluline on tegevuste harjutamine potentsiaalse arenguvalla piirides, abi võimalikult täpne reguleerimine. Oluline on harjutamine tutavas keskkonnas, pedagoogide, spetsialistide ja lastevanemate kooskõlastatud tegevuses.

2.7. Koolieelse õppekava rakendamisel ja arendamisel arvestatakse konkreetset last. Tähtis on koostöö eripedagoogiga, õpetajatega, spetsialistide, lapsevanematega, valla või linna esindajatega ning vajaduse korral spetsialistidega väljastpoolt kooli.

2.8. Õppe- ja arendusprotsessi käigus õpivad lapsed oma võimete ulatuses:

2.8.1. tunnetama (ära tundma) ümbritsevat keskkonda ja tutavas olukorras harjumuspäraselt käituma;

2.8.2. märku andma oma vajadustest;

2.8.3. omandama lihtsaid oskusi;

2.8.4. sooritama omandatud toiminguid koostegevuses täiskasvanuga (suunamine, füüsiline abi);

2.8.5. tegutsema koos juhendajaga, osalema toimingute sooritamisel vastavalt oma sensomotoorsele arengule;